

Samarbejde om grundvandsbeskyttelsen

- Den retlige ramme

Disposition

- Den retlige ramme
 - Hvilke roller og kompetencer har de forskellige aktører
 - Kommunen
 - Vandforsyningsselskabet
 - Lodsejeren

Grundvandsbeskyttelsen

- Grundvandsbeskyttelsen i form af begrænsninger på arealanvendelsen har to primære afsæt:
 - Etablering af boringsnære beskyttelsesområder – BNBO'er (miljøbeskyttelsesloven)
 - Indsatsplanen (vandforsyningsloven og evt. miljøbeskyttelsesloven)
- Reguleringen er lidt forskellig afhængig af afsættet
- Særligt om BNBO – Tillægsaftale til pesticidstrategi 2017-2021 (11/1/2019)
 - Kommunerne skal vurdere alle BNBO på landbrugsjord inden udgangen af 2022
 - Kommunen skal vurdere behovet for indsats
 - Hvis kommunen vurderer, at der ikke er behov for indsats, kontrolleres dette af Miljøstyrelsen
 - Så vidt muligt frivillig aftale – alternativt påbud eller forbud
 - Evaluering i 2022 => Hvis kommunerne ikke i mål => generelt forbud

BNBO

- Miljøbeskyttelseslovens § 24, stk. 1:
 - *”Kommunalbestyrelsen kan give påbud eller nedlægge forbud for at undgå fare for forurening af bestående eller fremtidige vandindvindingsanlæg til indvinding af grundvand.”*
 - Inden der gives påbud, skal muligheden for frivillig aftale afsøges
- MAD.2017.502 (Egedal):
 - Formålet var
 - at forhindre eller begrænse risikoen for, at der kan opstå en situation, hvor der indvindes forurenede drikkevand på kildepladsen
 - at sikre responstid i forhold til at afværge en forurening af kildepladsen
 - Formålet kan opfyldes ved overvågning, og ved at grundvand, der dannes inden for BNBO, ikke forurennes

BNBO

- MAD.2017.502 (fortsat):
 - Kommunen vurderede, at der var grundvandsdannelse i BNBO, og at det primære grundvandsmagasin var så sårbart, at der ikke burde anvendes, håndteres eller opbevares plantebeskyttelsesmidler i BNBO
 - Nævnet fandt ikke grundlag for at tilsidesætte vurderingen
 - Hvor fjerntliggende må faren være?
 - Sårbarhed
 - Indvindingens størrelse (1,2 mio. m³) og
 - Samfundsmæssige betydning (30.000 husstande)
 - => selv en begrænset risiko for uheld kunne begrunde forbud

BNBO - erstatning

- Miljøbeskyttelseslovens § 63:
 - Taksationsmyndigheder afgør erstatningspligt og størrelse (påbud og forbud er mod fuld erstatning)
- Miljøbeskyttelseslovens § 64:
 - Erstatning betales af de brugere af vandet, der har fordel af forbuddet
 - Hvis kommunen ikke allerede som følge heraf skal betale erstatningen
 - ⇒ Taksationsmyndighederne kan pålægge kommunen helt eller delvist at betale erstatningen
 - ⇒ *”hvis foranstaltningen skønnes at være af betydning for en større del af kommunens beboere”*

Indsatsplanlægning

- Vandforsyningsloven § 13 eller § 13 a
 - Kommunen kan vedtage en indsatsplan for beskyttelse af grundvandet
- Vandforsyningslovens § 13 d, stk. 1, 1. pkt.:
 - *”En kommunalbestyrelse eller en almen vandforsyning kan for at gennemføre en indsatsplan vedtaget efter § 13 eller § 13 a indgå aftale*
 - *med ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendom*
 - *om dyrkningspraksis eller andre restriktioner i arealanvendelsen eller*
 - *indgå aftale om salg af hele eller dele af ejendommen til kommunen eller den almene vandforsyning.”*

Indsatsplanlægning

- Vandforsyningslovens § 13 d, stk. 1, 2. pkt.:
 - *”Efter høring af den almene vandforsyning kan det i en aftale indgået af kommunalbestyrelsen bestemmes, at den almene vandforsyning helt eller delvis skal betale det beløb, der ifølge aftalen tilkommer ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over ejendommen under forudsætning af, at den almene vandforsyning har fordel af aftalen.”*
- Forarbejderne:
 - *”Da der ofte vil være en eller flere konkrete vandforsyninger, som har fordel af aftaler af denne art, der indgås af amt eller kommune, foreslås det, at aftalerne skal kunne indgås for sådanne vandforsyningers regning og altså betales over vandprisen, forudsat at anlægget er blevet hørt og virkelig har fordel af den pågældende aftale”*
- Miljøstyrelsens BNBO-vejledning, s. 26:
 - *”Vandforsyningsloven giver ikke vandforsyningen indsigelsesret mod kommunale aftaler.”*

Indsatsplanlægning

- Miljøbeskyttelseslovens § 26 a:
 - Hvis det ikke er muligt at indgå en frivillig aftale
 - Kommunen kan pålægge rådighedsindskrænkelser eller andre foranstaltninger, som er
 - Nødvendige for at sikre nuværende eller fremtidige drikkevandsinteresser
 - Målrettet forebyggelse af forurening med nitrat eller pesticider
 - Pålæg sker mod fuldstændig erstatning

Indsatsplanlægning

- Miljøbeskyttelseslovens § 64 a:
 - Udgangspunktet:
 - Erstatning betales af kommunen
 - Undtagelse:
 - Kommunen kan meddele samtykke til, at erstatning betales af den eller de vandforsyninger, der har fordel af beslutningen
 - Uenighed:
 - *”Såfremt der opstår tvist om fordelingen af erstatningsbetalingen, afgøres spørgsmålet af taksationsmyndighederne ligesom spørgsmålet om erstatningens størrelse”*

Kommunen

- Planmyndighed for indsatsplanlægning efter vandforsyningsloven
- Aftaleindgåelse
 - BNBO eller indsatsplanlægning
- Påbudsmyndighed
 - Miljøbeskyttelseslovens § 24 eller § 26a
- Kommunen spiller således en central rolle i forhold til at
 - Tilvejebringe det faglige grundlag for grundvandsbeskyttelsen
 - Indgåelse af aftaler – evt. i samarbejde med vandforsyningen
 - Meddelelse af forbu/påbud, hvis der ikke kan opnås aftale

Vandforsyningen

- Vandforsyningen vil normalt få fordelene af grundvandsbeskyttelsen
- Vandforsyningen kan – på kommunens foranledning – være aftalepart
 - Forhandle og indgå aftale med lodsejer
 - Køb af arealer
 - Evt. deltagelse i implementering af aftale
- Vandforsyningen kan være ”cashcow” eller ”erstatningspligtig” i det omfang, at vandforsyningen har fordel af grundvandsbeskyttelsen, og kommunen ikke ønsker/kan dække betalingen
 - Ved indgåelse af frivillige aftaler om rådighedsindskrækning anvendes samme fremgangsmåde til fastsættelse af erstatninger som ved taksation.
 - Det vil sige, at uanset om der indgås en frivillig aftale, eller om det ender med et påbud, så er beregningsmetoden den samme.

Lodsejeren

- Aftale- og forhandlingspart
 - Salg af arealer
 - Deltagelse i implementering af aftale
- Påbudsadressat
- Skadelidt => berettiget til erstatning

Opsummerende

- Det er politisk besluttet, at grundvandsbeskyttelsen skal forbedres
 - Der må forventes begrænsningerne på anvendelsen i særligt BNBO'er
- Frivillige aftaler skal afsøges
 - Alternativt skal der meddeles påbud/forbud/pålæg
- Indskrænkninger er mod fuld erstatning – uanset om det er en aftale eller tvang
 - Erstatningen skal dække tabet
 - Erstatningen er den samme – uanset om det er aftale eller tvang
 - Den frivillige aftale kan have visse fordele:
 - Hurtigere afklaring
 - Større indflydelse
 - Billigere i omkostninger til advokat...

Kontakt

Jacob Brandt
Advokat (L), Associeret partner
Tlf. 21 31 54 03
E-mail: jab@codexlaw.dk